

Handläggare: Virginia Kustvall Larsson

Verksamhetsplan Parkmiljögruppen Norra innerstaden

Inledning

Verksamhetsbeskrivning

Parkmiljögruppen för Norra innerstaden är en gemensam stadsmiljöorganisation för stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. Parkmiljögruppen ansvarar för park- och stamhållsplaneringsfrågor för de tre nämnderna. Organisatoriskt tillhör Parkmiljögruppen Norrmalms stadsdelsförvaltning.

Tillgång till parker och naturområden är en resurs för staden och en förutsättning för att skapa en hållbar samhällsutveckling. Stadsdelsnämnden har ansvar för skötsel av och investeringar i parker, parkvägar och naturområden. Förvaltning och utveckling av dessa sker i enlighet med respektive nämnds parkplan. Parkerna ska vara till för lek spel och vila och fortsätta utvecklas till en gemensam resurs för fler parkbesökare.

Inom ramen för sitt ansvarsområde utreder och planerar Parkmiljögruppen så att behov och önskemål om ny- och reinvesteringar inom stadens parker och grönområden identifieras. En årlig investeringsplan upprättas. Idéer till parkinvesteringar eller underhåll kommer t ex från medborgarförslag, motioner eller genom nämndernas parkplaner.

En betydande del av stadsmiljöarbetet består i att aktivt följa stadsbyggnadskontorets, exploateringskontorets och trafikkontorets arbete med förändringar i stadsmiljön. Parkmiljögruppen ska i samverkan med berörda förvaltningar utveckla dialogen med medborgare och företrädare för olika organisationer och grupper när det gäller utveckling av parker, naturområden och övrig stadsmiljöverksamhet.

Personal

Parkmiljögruppen omfattar sex helårsanställda, varav två samhällsplanerare varav en chef, två parkingenjörer, en samhällsplanerare/parkingenjör och en landskapsarkitekt. Gruppen planeras under året utökas med en landskapsarkitekt.

Budget

Stadsdelsnämnderna har tilldelats medel för stadsmiljöarbete och ansvar för drift- och underhåll av stadsdelarnas parker enligt den resursfördelningsmodell som kommunfullmäktige bestämt. Driftbudgeten för 2009 uppgår till 11,1 mnkr för Kungsholmen, 14,4 mnkr för Norrmalm och 12,1 mnkr för Östermalm. Till detta kommer en investeringsbudget som uppgår till 5,8 mnkr för Kungsholmen, 5,7 mnkr för Norrmalm och 5,0 mnkr för Östermalm.

KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:
1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
1.2 Jobb istället för bidrag

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)		1 400 st	Tertial

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)		100 %	År
Elförbrukning (alla nämnder)		tas fram 2009	År
Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)		100 %	År

NÄMNDMÅL:
En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas i stadsdelen

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
En policy för energieffektiva resor och transporter ska utarbetas och börja tillämpas av förvaltningens verksamheter.	2009-01-01	2009-12-31
Alla enheter ska genomföra energibesparande åtgärder, samt sortera förpackningar och papper.	2009-01-01	2009-12-31

ÅTAGANDE:
Minska verksamhetens miljöpåverkan
Arbetsätt

Verksamhetens miljöpåverkan sker främst genom de utsläpp av växthusgaser som verksamheten ger upphov till. Utsläppen uppkommer vid användning av enhetens tjänstefordon samt det som upphandlade entreprenörer genererar genom sin verksamhet.

Parkmiljögruppen minskar utsläppen av växthusgaser genom att:

- i första hand gå, cykla och åka kollektivt vid tjänsteresor inom staden
- i första hand åka tåg vid längre tjänsteresor
- i övrigt följa förvaltningens resepolicy
- endast ha miljöbilar som tjänstefordon
- till 85 % tanka miljöbilarna med förnyelsebart drivmedel
- vid upphandling ställa miljökrav på entreprenörer vad gäller fordon och arbetsmaskiner
- i samverkan med entreprenörerna minska entreprenörernas transportbehov

Endast odubbade vinterdäck används på enhetens miljöbilar. Förpackningar och papper sorteras enligt det system som finns på förvaltningskontoret.

Parkmiljögruppen genomför miljöutbildningar för miljöombud i förvaltningens verksamheter.

Uppföljning

Parkmiljögruppen följer upp resultaten genom att:

- rapportera antalet miljöbilar, odubbade vinterdäck och andelen förnyelsebart drivmedel avseende egna transporter
- vid upphandling dokumentera ställda miljökrav

ÅTAGANDE:

Tydliggöra planeringsprocessen i alla delar för att möjliggöra medborgarinflytande över angelägna stadsmiljöfrågor

Arbetsätt

Nämnden är remissinstans och arbetar för att öka medborgardialogen och samverkan med ansvariga förvaltningar i angelägna stadsmiljöfrågor.

Parkmiljögruppen följer stadsbyggnadskontorets, exploateringskontorets och trafikkontorets arbete med förändringar i stadsmiljön, särskilt i de planerade stadsutvecklingsområdena. I samverkan med berörda förvaltningar utvecklas dialogen med medborgare och företrädare för olika organisationer och grupper när det gäller utveckling av parker, naturområden och övrig stadsmiljöverksamhet.

Detaljplanesamråd vid varje ny plan genomförs av stadsbyggnadskontoret. Dit inbjuds sakägare och allmänhet. På plansamrådet fångar Parkmiljögruppen upp synpunkter på detaljplaneförslaget och tar med dessa i tjänsteutlåtandet till stadsdelsnämnden. I arbetsgrupper tillsammans med andra förvaltningar förs stadsdelens synpunkter fram. Parkmiljögruppen bevakar i ett tidigt skede att behovet tillgodoses av förskolor, och specialbostäder anpassade för personer med olika typer av funktionshinder. Samtidigt följs tillgänglighetsanpassningen av den yttre miljön i både nya och gamla bostadsområden.

I samverkan med stadsbyggnadskontoret arbetar parkmiljögruppen för att effektivisera planprocessen. Enkelt planförfarande kommer sannolikt att användas i större utsträckning av stadsbyggnadskontoret vilket innebär att informationen till stadsdelsnämnden behöver utvecklas.

Flera stadsutvecklingsområden är under planering i norra innerstaden, några har nått detaljplanestadiet. Arbetet med byggherrar och konsulter kring utformning av mark och bebyggelse kommer att intensifieras.

Som underlag för kommunens fysiska planering finns stadsdelsvisa parkplaner vars syfte bl a är att klarlägga hur stadsdelens parker och friytor ska utvecklas. Parkmiljögruppen bevakar och tillser att parkplanens mål uppfylls och att relevanta grönkompensationsåtgärder föreslås vid exploatering av gröna ytor.

Stadsdelsnämnden ska efter slutbesiktning och garantiskötsel överta drift av färdig anläggning på parkmark och förvaltningen ska i program och projektering verka för att det offentliga rummet, särskilt parken, blir så drift- och underhållseffektiv som möjligt.

Olika värden kan långsiktigt tillvaratas och förstärkas genom att planer och program för utveckling av parker och grönområden upprättas och miljökonsekvensbeskrivs.

Uppföljning

Samråd kring planärenden redovisas i förvaltningens tjänsteutlåtanden.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

NÄMNDMÅL:

Parker och grönområden ska vara välskötta och attraktiva för invånare och besökare.

ÅTAGANDE:

Förnya, upprusta och sköta parkerna så att de upplevs som attraktiva för invånare och besökare

Arbetsätt

I stadsdelarna finns många parker med kulturhistoriska och estetiska värden som samtidigt är viktiga vardagsmiljöer för boende i stadsdelen. Parkernas attraktivitet och stadens täthet innebär stort slitage, vilket kräver intensiv skötsel och varsam upprustning och förnyelse. De många gamla och värdefulla träden ställer också krav på hantering för att garantera säkerhet och succession.

Den lokala parkplanen är vägledande vid förnyelse, upprustning och skötsel av stadsdelens parker och övriga grönytor. Parkplanen redovisar mål, råd och riktlinjer som tagits fram utifrån Stockholms Parkprogram. Planen beskriver parkernas karaktär och värden och klarlägger behov av investerings-, under-

hålls- och skötselåtgärder. Det finns även en analys, som visar att det finns brister i parktillgången. Varje park beskrivs med mål, historik, storlek, innehåll, karaktär, värden, analys och åtgärdsförslag. För förnyelse och upprustning upprättas stadsdelsvisa investeringsplaner och upprustningsplaner.

Investeringar

Kungsholmen

Stadsdelsnämnden har i budget för 2009 tilldelats 5,8 mnkr för investeringar i parker och grönområden. Dessa medel fördelas på följande objekt:

Rålambshovsparken 3,8 mnkr

Fortsatt upprustning av strandparti, parklek och utveckling av ytor för spontanidrott, skate och bouldering enligt programmet för parken.

Pontonjärsparken 1,0 mnkr

Projektering och utförande av en första etapp av parkens upprustning.

Kungsholms strand 0,5 mnkr

Anläggande av nya planteringsytor för en ökad blomsterprakt längs strandpromenaden.

Småparker 0,5 mnkr

Programhandlingar för upprustning tas fram.

Norrmalm

Stadsdelsnämnden har i budget för 2009 tilldelats 5,7 mnkr för investeringar i parker och grönområden. Dessa medel fördelas på följande objekt:

Hälsingehöjden 2,5 mnkr

Upprustning och förnyelse av lekytor, entrépartier och planteringar.

Röda Bergen 0,2 mnkr

Avslutande etapp av upprustning av Röda Bergens parkytor.

Monica Zetterlunds park 1,2 mnkr

Upprustning av parken i samarbete med Monica Zetterlundsällskapet och Stockholm Konst. Konstnärlig utsmyckning, förnyelse av planteringar mm.

Spökparken 0,5 mnkr

Fortsatt upprustning av parkens gräsytor och planteringar samt anläggning av en ny mindre lekyta.

Småparker 1,0 mnkr

Förnyelse av planteringar och allmän upprustning.

Östermalm

Stadsdelsnämnden har i budget för investeringar i parker och grönområden tilldelats 5,0 mnkr. Dessa medel fördelas på följande objekt:

Humlegården 2,7 mnkr

Fortsatt upprustning och förnyelse av planteringar och entrépartier till parken.

Tessinparken 2,0 mnkr

Upprustning av plaskdamm, parklek och förnyelse av planteringar.

Stureparken 0,3 mnkr

Program och projektering för upprustning tas fram.

Drift och underhåll

Driftbudgeten för 2009 uppgår till 11,1 mnkr för Kungsholmen, 14,4 mnkr för Norrmalm och 12,1 mnkr för Östermalm. I drift och underhåll ingår den nya parkdriftentreprenaden om 5,6 mnkr för Kungsholmen (-11 % mot 2008), 2,8 mnkr för Norrmalm (-30 % mot 2008) samt 5,65 mnkr för Östermalm (-14 % mot 2008)

Drift och underhåll omfattar bland annat blomsterprogram, upprustning av lekplatser, drift- och kontrollprogram för plaskdammar och badplatser, underhåll av parkvägar, bänkar samt parkunderhåll och renoveringar av planteringar, röjningsåtgärder samt återkommande revidering av stadsdelsnämndens parkplan. Nya och större papperskorgar anskaffas.

I den nya upphandlingen har högre funktions- och kvalitetskrav ställts på entreprenörerna. I avtalen med driftentreprenörerna redogörs i funktionsbeskrivningen för vad som ska uppnås. Uppföljning är en viktig del i kvalitetssäkring av driftentreprenaderna.

Klotter är trafikkontorets ansvar och anmäls till stadens driftcentral. Belysning som stadsdelsförvaltningen ansvarar för funktionsbesiktigas och åtgärdas varje år innan hösten. Vid trygghetsvandringar kontrolleras och bedöms belysningen i det aktuella området.

Trädinventeringar genomförs och trädvårdsplaner upprättas för vård och förnyelse av träd.

Alla lekplatser på parkmark säkerhetsbesiktigas minst en gång per år.

Vattenprovtagning avseende vattenkvalitet i plaskdammar och strandbad genomförs efter riktlinjer från miljöförvaltningen.

Uppföljning

Parkerna sköts av upphandlade entreprenörer. I skötselavtalen beskrivs skötselmomenten med utgångspunkt från den funktion som ska uppnås. Parkmiljögruppens kompetens och medverkan i upphandling och kontroll säkrar att skötsel och underhåll av parken blir utförda enligt avtalet som slutits med entreprenören.

Investeringsplaner och underhållsplaner följs löpande upp. Avstämningarna med entreprenörer för skötsel av parkerna genomförs enligt avtalet och vilket innebär månatliga protokollförda byggmöten. Klagomålshandlingen registreras av registratören på respektive förvaltning och redovisas vid årets slut. Säkerhetsbesiktning av lekparker utförs av certifierad besiktningsman och protokollförs. Anmärkningar åtgärdas. Vattenkvaliteten för dammar och strandbad dokumenteras och avvikelser åtgärdas.

ÅTAGANDE:**Delta i trygghetsvandringar****Arbetsätt**

Trygghetsvandringar arrangeras av respektive stadsdelsförvaltnings brottsförebyggande råd, i vilket parkmiljögruppen deltar tillsammans med bland andra polisen och trafikkontoret.

Uppföljning

Genomförda trygghetsvandringar dokumenteras. Åtgärder som berör stadsdelen följs upp och genomförs.

ÅTAGANDE:**Utveckla parkerna så att de blir mer mångfunktionella****Arbetsätt**

Detta åtagande kopplar till KF-målet 1.6 Stockholmare ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv.

Många av parkerna i innerstaden är gamla och har höga kulturhistoriska värden. Parkerna används och slits på ett annat sätt idag. Förr promenerade folk i dem, i dag spelar de boll och grillar. Fler barnfamiljer bor i innerstaden och fler barn använder parkerna för lek i brist på skolgårdar och förskolegårdar. Parkernas kulturhistoriska värden ska bevaras och förstärkas samt anpassa till nutiden och utvecklas för fler funktioner.

Nya parker planeras inom de framtida stadsutvecklingsområdena. Befintliga parker och lekplatser rustas och tillgänglighetsanpassas i enlighet med förvaltningarnas parkplaner. Förskolor får stöd i att utveckla stimulerande miljöer i samverkan med personal och brukare. Parkerna ska fortsätta att utvecklas till en gemensam resurs för fler parkbesökare.

Parkens funktion påverkar materialvalet, kravet på standard och val av växter. Parken ska kunna användas för rekreation, spel och lek samt i innerstaden ofta som förskolors och skolors uterum för idrott och rastverksamhet. Historiska och kulturella värden ska tas tillvara i omdaning av de gamla parkerna. Sociala och stadsmässiga hänsyn har betydelse för nya parker i stadsutvecklingen.

Utveckling av parker och grönområden sker exempelvis genom att förbättra och utveckla lekplatser, utveckla ytor för spontanidrott, skapa mer blomsterprakt och fler sittplatser och mötesplatser i parkerna. Planeringen sker i samverkan med medborgarna genom enkäter och parksamråd.

Lekparker

Underhållet i lekparkerna innebär bland annat att byta ut gammal utrustning mot ny. Detta sker i samråd med såväl personalen i parklekarna som med besökare. Säkerhetsbesiktningar görs minst en gång per år med efterföljande reparationsåtgärder. Lekplatser som föreslås för underhållsarbeten 2009 är:

Kungsholmen

Parklekarna (Rålambshov, Kronoberg, Vängåvan), Övre Kungsklippan, Signalparken, Spårvagnsparken, Fredhällsparken, Lidnersplan, Kristinebergsparken.

Norrmalm

Parklekarna (Vasaparken och Observatorielunden), Enkehusparken, Vanadis nedre, Tegnérunden.

Östermalm

Parklekarna (Humlegården och Tessinparken), Ruddammen, Hubertusplan, Ravinen, Engelska skolan.

Ytor för spontanidrott mm

Arbetet fortsätter med att hitta nya ytor för spontanidrott, exempelvis etablering av konstgräsplaner. Plastisbanor prövas.

Kungsholmen

I Rålambshovsparken fortsätter arbetet med löparbanor, längdhoppsgrop, streetbasket, beachvolleyboll och skate.

Norrmalm

Löpande drift och underhåll av konstfrusen isbana och konstgräs i Vasaparken

Östermalm

Skaterampen i Humlegården färdigställs. Plastis prövas i Humlegården. Löpande drift och underhåll av konstgräs i Tessinparken och GA-parken.

Plaskdammar

Plaskdammarna är avsedda för vattenlek för barn. Skötseln utförs av en upp-handlad entreprenör. Vattenprover tas regelbundet under säsongen vecka 23-36.

Kungsholmen

Rålambshovsparken, Vängåvan, Fredhällsdammen. Nyanlagd plaskdamm i Kristinebergs strandpark tas i bruk 2009.

Norrmalm

Tegnérunden.

Östermalm

Tessinparken, Motalaparken, Gustav Adolfsparken.

Strandbad

Vattenprover tas regelbundet under badsäsongen 15 maj-15 september på följande badplatser:

Kungsholmen

Smetsuddsbadet västra och östra, Oxhålet, Stora Essingen, Lilla Essingen bryggbad.

Strandbadet vid Fredhäll föreslås till kommunfullmäktige bli ett nytt offentlig bad.

Norrmalm

Vattenprover har tagits under 2008 och ska även under 2009 tas vid Bellevues udde inför en ev. framtida projektering av ett strandbad inom programmet för Bellevueparken.

Östermalm

Brunnsvikens strandbad.

Koloniverksamhet

Samarbete sker med Karlbergsbros koloniförening på Kungsholmen som arrenderar marken.

Uppföljning

Upprustning och nyanläggning av ytor för spontanidrott redovisas.

Upprustning och nyanläggning av lekplatser redovisas.

Genomförda medborgardialoger redovisas.

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:

2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

NÄMNDMÅL:

Den totala sjukfrånvaron, omräknat till heltidsanställningar, ska minska 2009 jämfört med 2008.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Friskvård på arbetstid med max en timme i veckan om arbetet så tillåter.	2009-01-01	2009-12-31

ÅTAGANDE:

Parkmiljögruppen ska vara en attraktiv arbetsplats

Arbetssätt

Parkmiljögruppen är en liten arbetsgrupp och tillhör organisatoriskt Norrmalms stadsdelsförvaltning. En god arbetsmiljö såväl psykisk som fysisk eftersträvas. Gruppen har en låg sjukfrånvaro och erhöll goda resultat vid den senaste personalenkäten på Norrmalm. Alla medarbetare har stor delaktighet i arbetet och möjlighet att påverka arbetsmiljön. Kontorsarbetsplatserna utrustas med ergonomiska hjälpmedel vid behov. Alla medarbetare uppmuntras att delta i friskvårdsinsatser. Arbetsmiljö är en stående punkt på APT.

Uppföljning

Medarbetarsamtal och personliga kontakter.
Förvaltningens personalenkät.

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:

3.Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.1 Budgeten ska vara i balans

NÄMNDMÅL:

Stadsdelens budget ska vara i balans

ÅTAGANDE:

Budget i balans

Arbetsätt

Budgeten är uppdelad i en drift- och en investeringsdel. Inom gruppen blir alla delaktiga i olika beslut som rör budgeten på avdelningsmöten och på APT. Avvikelse diskuteras för åtgärder.

Uppföljning

Med hjälp av månadsrapporter följs budgeten upp.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

NÄMNDMÅL:

De administrativa kostnaderna ska fortsätta att vara låga och helst minska ytterligare

ÅTAGANDE:

Webbaserade enkäter används i medborgardialogen

Arbetsätt

Kommunikation och information ska utvecklas genom användande av modern informationsteknik.

När förslag till förnyelse och upprustning ska utarbetas eller nya funktioner tillskapas i en park sker planeringen i samverkan med medborgarna genom enkäter och parksamråd. Webbenkäter är ett av de verktyg som används för att få in synpunkter. Information om pågående planering och genomförande av åtgärder i parkerna läggs ut på respektive stadsdelsnämnds hemsida

Uppföljning

Dokumentation av webbenkäter.